Hukuk Bölümü 2013/1795 E. , 2013/2003 K.

- **İDARI PARA CEZASINDAN KAYNAKLANAN ÖDEME EMRININ IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, 5510 SAYILI YASA'NIN 88. MADDESI GÖZETILDIĞINDE ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : C.Y.

Vekili : Av. C.G.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (Gaziantep Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü)

Vekili : Av. A.K.

O L A Y : Davacı vekili, müvekkilinin çatı işlerinde çalışan bir ustabaşı olduğunu; müvekkili hakkında, davalı kurum tarafından, Takip Kartı No:00017707, 26.3.2012 düzenleme tarihli 5.163,42 TL. (5.022 TL, Asıl alacak 141,42 TL.Gecikme zammı) lık 2012/16597 Takip nolu ödeme emri; yine aynı takip kart no ve düzenleme tarihli, 1.721,14 TL.lık (1.674,00 TL.Asıl alacak 47.14 TL.Gecikme zammı) 2012/16598 Takip nolu ödeme emri; yine aynı takip kart no ve düzenleme tarihli toplam 5.163,42 TL.lık (2.511,00 TL.Asıl alacak 70,71 TL.Gecikme zammı, 2.511,00 TL.Asıl alacak 70,71 TL.Gecikme zammı) 2012/16599 Takip nolu ödeme emirleri gönderildiğini; davalı kurum tarafından müvekkili hakkında icra takibi başlatılması ve müvekkiline ödeme emri gönderilmesinin hukuka aykırı olduğunu ifade ederek; söz konusu ödeme emirlerinin ve icra takiplerinin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 3.İŞ MAHKEMESİ: 19.12.2012 gün ve E:2012/172, K:2012/532 sayı ile, tüm dosya kapsamı, belge ve deliller incelendiğinde; davanın niteliği itibariyle davalı kurum tarafından uygulanan idari para cezalarına ilişkin yürütülen icra takiplerinin ve gönderilen ödeme emirlerinin iptali İstemine ilişkin olduğu; 5510 sayılı yasanın 102. Maddesi uyarınca, davanın türü itibariyle uyuşmazlığın çözümünde idare mahkemesinin görevli, mahkemelerinin görevsiz bulunduğu gerekçesiyle; dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar vermiş; bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmış, ancak Gaziantep 2.İdare Mahkemesi, 29.1.2013 gün ve E:2013/90, K:2013/108 sayı ile, her bir ödeme emrine karşı ayrı ayrı dava açılması gerektiğinden bahisle dava dilekçesinin reddine karar vermiş; bu karar üzerine davacı vekili; müvekkiline 5510 sayılı Yasa uyarınca verilen para cezasının tahsili amacıyla düzenlenip tebliğ edilen 5.163,42 TL tutarlı 26.3.2012 tarih ve 2012/16599 takip numaralı ödeme emrinin iptali istemiyle yeniden idari yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 2.İDARE MAHKEMESİ;8.10.2013 gün ve E:2013/484 sayı ile, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 88. Maddesinin sondan 4. fıkrasında; "Kurumun prim ve diğer alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz" hükmü ile 101. maddesinde "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür" hükmüne yer verildiği; dava dosyasının incelenmesinden, davacıya 5510 sayılı Yasa'nın 102. Maddesi uyarınca 5.022,00 TL para cezası verildiği ve anılan para cezasının tahsili amacıyla dava konusu 26.3.2012 tarih ve 2012/16599 takip numaralı ödeme emrinin düzenlenip tebliğ edildiği, anılan ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada, Gaziantep 3. İş Mahkemesinin 19.12.2012 tarih ve E.2012/172, K2012/532 sayılı kararı ile idari yargı yerinin görevli olduğundan bahisle görev yönünden davanın reddine karar verildiği ve anılan kararın 28.12.2012 tarihinde temyiz edilmeksizin kesinleştiği, görevsizlik kararı üzerine Mahkemelerinin kaydına 24.1.2013 tarihinde giren dava dilekçesiyle bakılmakta olan davanın açıldığı; yukarıda aktarıldığı üzere, 5510 sayılı Yasanın 88.maddesi uyarınca dava konusu ödeme emrine karşı açılan davada, Mahkemeleri görevli olmayıp adli yargı (iş mahkemesi) yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle; Mahkemelerinin görevine girmeyen ve Gaziantep 3. İş Mahkemesi tarafından da görevsizlik kararı verilen bu davada, görevli mahkemenin belirlenmesi için iş bu dava dosyasının ve Gaziantep 3. İş Mahkemesince Mahkemelerine gönderilip dava dosyaları içerisinde yer alan Gaziantep 3. İş Mahkemesinin E.2012/172, K2012/532 sayılı dava dosyasının, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 30.12.2013 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerleri arasında "5.163,42 TL tutarlı 26.3.2012 tarih ve 2012/16599 takip numaralı ödeme emrinin iptali istemi yönünden" olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilen idari para cezasından kaynaklanan 5.163,42 TL tutarlı 26.3.2012 tarih ve 2012/16599 takip numaralı ödeme emrinin iptali isteminden ibarettir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile Değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince

hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "…İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir…" denilmiş; 88. maddesinde ise, "…Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz…" hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Gaziantep Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından; 5510 sayılı kanunun 8.maddesinde öngörülen sigortalı işe giriş bildirgesini süresinde davalı kuruma vermediğinden bahisle kesilen idari para cezasının tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesi uyarınca davacı adına 5.163,42 TL tutarlı 26.3.2012 tarih ve 2012/16599 takip numaralı ödeme emri üzerine, söz konusu ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Gaziantep 2.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Gaziantep 3.İş Mahkemesi'nin 19.12.2012 gün ve E:2012/172, K:2012/532 sayılı görevsizlik kararının, 5.163,42 TL tutarlı 26.3.2012 tarih ve 2012/16599 takip numaralı ödeme emrine ilişkin kısmının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Gaziantep 2.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Gaziantep 3.İş Mahkemesi'nin 19.12.2012 gün ve E:2012/172, K:2012/532 sayılı görevsizlik kararının, 5.163,42 TL tutarlı 26.3.2012 tarih ve 2012/16599 takip numaralı ödeme emrine ilişkin KISMININ KALDIRILMASINA, 30.12.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.